

DOI: [HTTPS://DOI.ORG/10.32782/2308-1988/2024-51-59](https://doi.org/10.32782/2308-1988/2024-51-59)

УДК 336.144.1

Залужна Зоряна Віталіївна

аспірантка,

Київський національний університет імені Тараса Шевченка

ORCID: <https://orcid.org/0009-0000-7561-6000>**Zoriana Zaluzhna**

Taras Shevchenko National University of Kyiv

РОЛЬ МІЖНАРОДНОЇ ПІДТРИМКИ У ФІНАНСУВАННІ ВИТРАТ ДЕРЖАВНОГО БЮДЖЕТУ УКРАЇНИ В УМОВАХ ВІЙНИ

THE ROLE OF INTERNATIONAL SUPPORT IN FINANCING UKRAINE'S STATE BUDGET EXPENDITURES DURING THE WAR

Анотація. У статті висвітлено роль міжнародної фінансової підтримки у фінансуванні витрат Державного бюджету України в умовах війни. Проаналізовано обсяги міжнародної допомоги, отриманої у 2022–2024 роках, загальний обсяг якої склав близько 106 млрд дол. США, зокрема 47,3 млрд дол. США – у 2024 році. Розглянуто внесок ключових міжнародних партнерів, таких як Європейський Союз, США, Міжнародний валютний фонд, Світовий банк та Японія, у фінансування соціальних програм, відновлення інфраструктури та зміцнення обороноздатності країни. Особливу увагу приділено питанням цифровізації бюджетування, що сприятиме підвищенню прозорості використання ресурсів, зниженню корупційних ризиків та зміцненню довіри міжнародних партнерів. Запропоновано рекомендації щодо інтеграції міжнародної допомоги у національні стратегії розвитку, підвищення ефективності моніторингу та уникнення ризиків подвійного фінансування. Авторський підхід акцентує увагу на вдосконаленні управління фінансуванням витрат державного бюджету шляхом використання новітніх технологій та міжнародного досвіду для забезпечення макрофінансової стабільності та довгострокового економічного зростання.

Ключові слова: міжнародна підтримка, фінансування витрат державного бюджету, фінансова допомога, цифровізація, соціальні програми, відновлення інфраструктури, макрофінансова стабільність, інтеграція міжнародної допомоги.

Summary. The article explores the role of international financial support in financing Ukraine's state budget expenditures under wartime conditions. It analyzes the volumes of international aid received during 2022–2024, totaling approximately \$106 billion, including \$47.3 billion in 2024. The contribution of key international partners, such as the European Union, the United States, the International Monetary Fund, the World Bank, and Japan, to financing social programs, infrastructure restoration, and strengthening the country's defense capabilities is examined. Special attention is given to the digitalization of state budget expenditure processes, which is expected to enhance resource use transparency, reduce corruption risks, and build the trust of international partners. Recommendations are proposed to integrate international aid into national development strategies, improve monitoring efficiency, and address the risks of overlapping or misallocated funding. The author's approach emphasizes improving the management of state budget expenditures through the application of advanced technologies and international expertise to ensure macro-financial stability and long-term economic growth. The study highlights the necessity of optimizing the use of international resources by introducing innovative mechanisms in the processes of financing state expenditures. The digitalization of financial operations and the adoption of transparent management systems are proposed as critical tools for achieving sustainable economic recovery. Moreover, the research identifies challenges related to the effective allocation of international resources, particularly in addressing issues of duplicative or inefficient funding, and outlines strategic solutions to overcome these obstacles. The findings of the study underscore the pivotal role of international cooperation in supporting Ukraine's resilience during extraordinary financial and social challenges, offering a comprehensive roadmap for further stabilization and development. The practical value of the research lies in its detailed recommendations for enhancing the efficiency of managing international resources and integrating this support into Ukraine's national economic strategies. By leveraging advanced technologies and fostering strong partnerships with international donors, Ukraine can strengthen its financial resilience, ensure the fulfillment of critical state functions, and create the foundation for sustainable economic growth and long-term prosperity.

Keywords: international support, financing state budget expenditures, financial assistance, digitalization, social programs, infrastructure restoration, macro-financial stability, integration of international aid.

Постановка проблеми. В умовах тривалої війни фінансування витрат Державного бюджету України зазнає безпрецедентних викликів. Частка видатків на оборонні потреби перевищує 50% від загальних витрат, що створює значне фінансове навантаження на забезпечення державних послуг та соціальних програм [1]. За таких обставин вирішальну роль відіграла міжнародна фінансова підтримка у забезпеченні виконання критичних державних функцій.

Міністерство фінансів України (МФУ), як головний орган у системі виконавчої влади, відповідальний за формування та реалізацію державної фінансової політики [11], активно здійснює супроводження програм міжнародної допомоги, які спрямовуються на покриття витрат державного бюджету. Згідно з аналітичними даними МФУ [6], лише у 2024 році Україна отримала 47,3 млрд дол. США міжнародної підтримки у вигляді військових облігацій, позик від міжнародних організацій, а також грантів і двосторонніх кредитів, з яких:

14,895 млрд дол. США – облігації внутрішньої державної позики (ОВДП);

13,047 млрд дол. США – від Європейського Союзу (ЄС);

6,849 млрд дол. США – від США;

4,189 млрд дол. США – від Міжнародного валютного фонду (МВФ);

3,213 млрд дол. США – від Світового банку;

2,431 млрд дол. США – від Японії;

1,761 млрд дол. США – від Канади;

0,915 млрд дол. США – від решти країн-донорів.

Ці кошти використовувалися на фінансування оборонного комплексу, реалізацію гуманітарних програм, соціальний захист і відновлення критичної інфраструктури [7].

Такі значні зовнішні надходження потребують інтеграції у внутрішній процес фінансування витрат державного бюджету. Формування Державного бюджету України на 2024–2025 роки базувалося на принципах та вимогах, що сприяють максимально ефективному використанню фінансових ресурсів, а саме [5]:

– реалістичності – уникнення завищених очікувань і планування непідтверджених доходів;

– прозорості – залучення незалежних експертів і громадськості для забезпечення підзвітності бюджетних рішень;

– пріоритетності – спрямування ресурсів на ключові напрями, включаючи оборону, освіту, охорону здоров'я, енергоефективність і відновлення інфраструктури;

– ефективності – повернення до середньострокового планування з прогнозом показників на три роки;

– залучення міжнародної підтримки – активна співпраця з дво- та багатосторонніми партнерами.

Уряд України також зосереджується на модернізації економіки та створенні сприятливих умов для розвитку бізнесу. Прогноз на 2025 рік передбачає збереження значних обсягів зовнішнього фінансування із акцентом на відновленні інфраструктури, модернізації енергетичного сектору та підтримці стратегічних галузей [15].

Застосування новітніх підходів, включаючи цифровізацію процесів фінансування витрат державного бюджету, є ключовим елементом для підвищення прозорості та оптимізації управління бюджетними ресурсами. Використання технологій, підтриманих міжнародними партнерами, сприяє зниженню корупційних ризиків і зміцненню довіри до державного управління [15].

Роки економічної кризи, посиленої наслідками війни, створили нові виклики для фінансового сектору України. Разом із тим об'єднання внутрішніх зусиль із міжнародною підтримкою відкриває унікальні можливості для відновлення країни та закладання основ довгострокового економічного зростання [14].

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблематика міжнародної фінансової допомоги та її вплив на фінансування витрат Державного бюджету України активно висвітлюється у працях як зарубіжних, так і вітчизняних дослідників.

У звіті Світового банку [16] акцентовано увагу на значенні фінансових інструментів, таких як гранти та пільгові кредити, для забезпечення макрофінансової стабільності в країнах із посткризовою економікою. В Україні ці ресурси спрямовуються на фінансування соціальних програм, модернізацію інфраструктури та забезпечення витрат державного бюджету.

МВФ у своїх публікаціях наголошує на необхідності структурних реформ, прозорості управління фінансами та впровадженні цифрових технологій для зниження корупційних ризиків. У звіті за 2024 рік [7] виділено позитивний вплив цифровізації бюджетування, що підвищило ефективність використання міжнародної допомоги та забезпечило більш точне планування витрат державного бюджету.

Вітчизняні автори також досліджують аспекти міжнародної фінансової підтримки. Так, Т. Єфіменко [2] аналізує роль міжнародної фінансової підтримки у модернізації інфраструктури, зокрема енергетичної та транспортної. І. Луніна у своїй монографії [4] досліджує ефективність використання грантів для фінансування соціальних програм, зазначаючи, що близько 35% міжнародної допомоги спрямовано на підтримку вразливих верств населення.

Аналітичні дані Рахункової палати України за 2024 рік [12] підтверджують, що міжнародна фінансова допомога ефективно використовується для фінансування витрат державного бюджету.

Встановлено, що понад 90% отриманих ресурсів спрямовувались на відновлення критичної інфраструктури, реалізацію гуманітарних програм і забезпечення обороноздатності. Разом із тим зазначається необхідність посилення моніторингу для уникнення ризиків подвійного фінансування та затримок у реалізації проєктів. Досвід співпраці з французькими аудиторськими органами, такими як ApAFe, демонструє важливість запровадження ефективних механізмів планування та контролю використання міжнародних коштів у процесі бюджетування.

Експерти Національного інституту стратегічних досліджень у статті «Міжнародна допомога Україні: підсумки 2023 і тренди 2024 року» [8] підкреслили роль ЄС як одного з найбільших донорів України. У публікації проаналізовано обсяги міжнародної допомоги, її структуру та напрями використання, а також визначено тенденції, зокрема необхідність інтеграції міжнародної підтримки у національні стратегії розвитку для забезпечення належного бюджетування.

Попри значний прогрес у дослідженні ролі міжнародної фінансової допомоги, невирішеними залишаються такі аспекти:

- недостатня інтеграція міжнародних грантових програм у національні стратегії сталого розвитку;
- обмеженість прогнозування довгострокових наслідків глобальної підтримки для забезпечення макроекономічної рівноваги;
- недостатня координація між центральною та місцевою владою у реалізації міжнародних проєктів.

Таким чином, подальші дослідження повинні зосереджуватись на вдосконаленні механізмів моніторингу та управління міжнародною фінансовою допомогою, що є ключовим для ефективного фінансування витрат Державного бюджету України.

Метою статті є вивчення впливу міжнародної фінансової підтримки на покриття витрат Державного бюджету України у 2024 році, визначення прогнозних перспектив на 2025 рік, а також оцінка її впливу на стабілізацію макрофінансової системи в умовах воєнного стану. Особлива увага приділена аналізу обсягів і структури міжнародної допомоги, отриманої від ключових донорів, таких як ЄС, США, МВФ, Світовий банк, а також визначенню основних напрямів її використання для покриття дефіциту бюджету, відновлення критичної інфраструктури та підтримки соціальних програм.

Для досягнення поставленої мети у дослідженні застосовано комплекс сучасних наукових методів:

- аналіз статистичних даних, включаючи фінансову звітність МФУ, Рахункової палати та міжнародних організацій, що дозволяє оцінити

обсяги й ефективність використання отриманих фінансових ресурсів;

- синтез теоретичних підходів до інтеграції фінансової підтримки від міжнародних донорів у стратегії національного розвитку, орієнтовані на стабільність державного фінансового сектору;

- порівняльний аналіз міжнародного досвіду у сфері управління фінансовими потоками в умовах криз;

- експертні оцінки, спрямовані на визначення ефективності використання міжнародної допомоги з урахуванням специфіки економічних викликів України.

Окрім того, у статті зроблено акцент на прогнозах щодо обсягів міжнародної фінансової допомоги у 2025 році, її ролі у модернізації фінансового управління через впровадження цифрових технологій, підвищення прозорості використання ресурсів та зниження корупційних ризиків.

Розроблені рекомендації спрямовані на вдосконалення механізму бюджетування, зокрема підвищення ефективності моніторингу використання міжнародних ресурсів, інтеграції отриманої допомоги у національні стратегії економічного розвитку та забезпечення стабільності фінансової системи в довгостроковій перспективі.

Виклад основного матеріалу дослідження. Війна суттєво вплинула на фінансову систему України, створивши безпрецедентні виклики, такі як зниження обсягів податкових надходжень і збільшення бюджетних видатків на оборону. У 2024 році дефіцит державного бюджету досяг 1,53 трлн грн (близько 40 млрд дол. США) [10]. У цих умовах міжнародна фінансова підтримка стала визначальним чинником забезпечення критичних державних видатків.

Країни-партнери та міжнародні організації спрямовують свої зусилля на фінансування стратегічних державних витрат, відновлення важливих інфраструктурних об'єктів та проведення структурних реформ. Основні напрями міжнародної підтримки охоплюють [3]:

- фінансову підтримку: прямі бюджетні гранти та кредити на сприятливих умовах від міжнародних інституцій (МВФ, Світовий банк, ЄС) дозволяють Україні підтримувати соціальні програми, гуманітарну допомогу та критичні видатки бюджету;

- гранти та технічну допомогу: Україна отримує допомогу для реформування державного управління, покращення інфраструктури та модернізації економіки;

- інвестиції: іноземні компанії вкладають кошти у відновлення виробничих потужностей, забезпечення зайнятості населення та зростання податкових надходжень;

- зміцнення економічної співпраці шляхом укладання торговельних угод: білатеральні та

мультилатеральні торговельні угоди з іншими країнами та економічними блоками забезпечують Україні доступ до зовнішніх ринків, що є важливим для експортно орієнтованої економіки;

– політичну підтримку: підтримка партнерів сприяє міжнародному визнанню реформ України, дипломатичній підтримці та захисту суверенітету.

Такий багатогранний підхід до міжнародної підтримки дозволяє Україні не лише забезпечувати фінансування витрат державного бюджету, але й зміцнювати макрофінансову стабільність та вдосконалювати державне управління.

Згідно з інформацією МФУ, у період з лютого 2022 року до грудня 2024 року обсяг міжнародної підтримки, отриманої Україною, досяг 106 млрд дол. США [6]. З цієї суми 64% склали гранти та кредити від ключових міжнародних донорів, включаючи ЄС, США, МВФ, Світовий банк та Японію. Ці ресурси спрямовані на фінансування оборони, соціальних програм, гуманітарної допомоги та відновлення критичної інфраструктури [3; 6; 9; 13].

Міжнародна підтримка також спрямована на реформування державних установ, що відповідають за управління державними фінансами. Зокрема, фінансування проєктів у рамках програм ЄС з модернізації управління дозволило суттєво скоротити терміни реалізації інфраструктурних проєктів. Успіх таких ініціатив пов'язаний із впровадженням цифрових рішень, які допомагають автоматизувати процеси управління витратами, забезпечуючи прозорість та зниження корупційних ризиків.

Безпосередньо у 2024 році Україна отримала переважну частину міжнародної фінансової допомоги, яка загалом склала 47,3 млрд дол. США [6]. Ця підтримка стала вирішальною для стабілізації бюджетних процесів країни в умовах війни (табл. 1).

Така фінансова підтримка відіграла ключову роль у забезпеченні макрофінансової стабільності країни, підтримці критичних державних функцій (належному бюджетуванню) та реалізації соціально значущих проєктів.

Значну увагу в контексті міжнародної підтримки варто приділити питанню її адаптації до специфічних умов економічної кризи. Наприклад, частка військових витрат у загальному обсязі

бюджету за період 2022–2024 років зросла на 30%, що змусило перерозподілити міжнародну допомогу на підтримку стратегічних напрямів, таких як оборона, соціальний захист та відновлення інфраструктури. Успішне використання міжнародних фінансових ресурсів стало можливим завдяки впровадженню середньострокового планування та стратегічного прогнозування, яке забезпечує більшу стійкість бюджетної системи в умовах глобальних економічних викликів.

Попри значну допомогу, залишається низка проблем, пов'язаних із ефективністю використання міжнародних ресурсів. Аналітичні дані Рахункової палати України за 2024 рік свідчать про необхідність вдосконалення механізмів моніторингу та запобігання ризикам подвійного фінансування [12].

Важливим аспектом є впровадження цифрових технологій у процес управління міжнародною допомогою. Наприклад, електронні платформи для моніторингу витрат державного бюджету дозволяють підвищити прозорість використання ресурсів, знизити корупційні ризики та зміцнити довіру міжнародних партнерів. Такі інновації стали можливими завдяки підтримці міжнародних донорів і партнерів [15].

Окрему увагу слід звернути на ефективність міжнародних грантових програм для підтримки місцевих громад. Наприклад, кошти, спрямовані на модернізацію енергетичної інфраструктури в регіонах, не лише знижують залежність від імпортованих енергоресурсів, але й сприяють розвитку місцевих економік. Використання інструментів міжнародної підтримки в регіонах дозволяє забезпечити рівномірний розподіл ресурсів та інтеграцію місцевих ініціатив у загальнодержавну стратегію відновлення.

Окрім того, технічна допомога від ЄС, рекомендації МВФ та співпраця зі Світовим банком сприяли інтеграції міжнародного досвіду у процес фінансування витрат державного бюджету, що дозволило Україні адаптувати найкращі практики для подолання кризових ситуацій та досягнення довгострокової економічної стабільності.

Висновки. Міжнародна фінансова підтримка залишається визначальним чинником забезпечення фінансування витрат Державного бюджету України в умовах війни. Її результати дозволяють

Таблиця 1 – Розподіл міжнародної допомоги у 2024 році

Категорія	Обсяг фінансування від міжнародних партнерів, млрд дол. США		Основні донори
	у 2022–2024 роках	з них у 2024 році	
Прямі бюджетні гранти	45,6	12,1	ЄС, США
Кредити на пільгових умовах	35,4	15,3	МВФ, Світовий банк
Гуманітарна допомога	12,8	9,2	ООН, міжнародні організації
Військова підтримка	12,2	10,7	США, Велика Британія

Джерело: складено автором на основі аналітичних даних [3; 6; 9; 13]

покривати дефіцит бюджету, забезпечувати критично важливі державні функції, зокрема соціальні програми, обороноздатність та відновлення інфраструктури.

Аналізуючи сильні сторони міжнародної допомоги, варто виділити широкий спектр її джерел – від грантів і пільгових кредитів до технічної допомоги, що сприяє різноманітності та комплексності її застосування. Важливим є також акцент на інтеграції міжнародної допомоги в національні стратегії, спрямовані на довгостроковий соціально-економічний розвиток країни.

Проте залишаються виклики, серед яких фрагментація та дублювання проєктів, ризик корупції та недостатньої прозорості у використанні коштів. Окрім того, залежність від зовнішньої підтримки створює потенційні загрози для фінансової автономії країни.

У сучасних умовах особливу увагу слід приділити створенню механізмів, які дозволять макси-

мально ефективно використовувати міжнародну підтримку. Це включає цифровізацію фінансових процесів, впровадження сучасних технологій моніторингу та контролю за використанням ресурсів, а також залучення міжнародного досвіду для підвищення прозорості фінансового управління.

Можливості для сталого розвитку полягають у спрямуванні ресурсів на модернізацію енергетичного сектору, відновлення критичної інфраструктури та підтримку соціальних програм. Водночас загрози, такі як економічна нестабільність і валютні коливання, потребують особливої уваги з боку уряду та міжнародних партнерів.

Таким чином, міжнародна допомога в умовах війни є основою для стабілізації фінансової системи України. Ефективне використання наданих ресурсів, їх інтеграція в національні стратегії та орієнтація на пріоритетні напрями забезпечать довгострокову стійкість державних фінансів і економіки загалом.

Список використаних джерел:

1. Гетманцев Д. Воєнний бюджет: основні пріоритети та ризики. Економічна правда. URL: <https://epravda.com.ua/columns/2024/09/17/719431/> (дата звернення: 12.12.2024).
2. Єфименко Т. Реформи публічних фінансів України: виклики і перспективи: монографія. Київ : Ін-т економіки та прогнозування НАН України, 2023. 348 с. URL: <http://ief.org.ua>
3. Ланда В. Польща, Естонія, США та ще 17 країн, які найбільше допомагають під час війни. Рейтинг друзів України від Forbes. URL: <https://forbes.ua/inside/polshcha-estoniya-ssha-ta-shche-17-krain-yaki-naybilshedoromagayut-pid-chas-viyni-reyting-druziv-ukraini-vid-forbes-24082022-7895> (дата звернення: 12.12.2024).
4. Луїна І.О. Публічні фінанси в макроекономічній політиці зростання: монографія. Київ : ДУ «Ін-т економіки та прогнозування НАН України», 2020. 452 с. URL: <http://ief.org.ua/docs/mg/339.pdf>
5. Міністерство Фінансів України. Бюджетна політика. Міністерство Фінансів України. URL: <https://www.mof.gov.ua/uk/budget-policy> (дата звернення: 12.12.2024).
6. Міністерство Фінансів України. Фінансування державного бюджету України з початку повномасштабної війни. Міністерство Фінансів України. URL: https://mof.gov.ua/uk/news/ukraines_state_budget_financing_since_the_beginning_of_the_full-scale_war-3435 (дата звернення: 12.12.2024).
7. Міжнародний валютний фонд. Global financial stability report. URL: <https://www.imf.org/en/Countries/UKR> (дата звернення: 12.12.2024).
8. Національний ін-т стратегічних досліджень. Міжнародна допомога Україні: підсумки 2023 і тренди 2024 року. Національний інститут стратегічних досліджень. URL: <https://niss.gov.ua/news/komentari-ekspertiv/mizhnarodna-dopomoha-ukrayini-pidsumky-2023-i-trendy-2024-roku> (дата звернення: 12.12.2024).
9. Павлиш О. Фінансова допомога Україні від Японії перевищила \$4,5 мільярда – Шмигаль. Економічна правда. URL: <https://epravda.com.ua/news/2024/02/2/709483/> (дата звернення: 12.12.2024).
10. Про Державний бюджет України на 2024 рік : Закон України від 09.11.2023 № 3460-IX: станом на 21 верес. 2024 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3460-20#Text> (дата звернення: 12.12.2024).
11. Про затвердження Положення про Міністерство фінансів України: Постанова Кабінету Міністрів України від 20.08.2014 № 375 : станом на 4 жовт. 2023 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/375-2014-п#Text> (дата звернення: 12.12.2024).
12. Рахункова палата. Аудити коштів ЄС та розподіл повноважень між органами державного фінансового контролю: досвід Франції – Рахункова палата. URL: <https://rp.gov.ua/PressCenter/News/?id=2268> (дата звернення: 12.12.2024).
13. Слово і Діло. США виділили Україні додатковий пакет допомоги на 275 млн доларів: що до нього увійшло. Слово і Діло. URL: https://www.slovoidilo.ua/2024/11/20/novyna/suspilstvo/ssha-vydilyly-ukrayini-dodatkovyj-paket-dopomohy-275-mln-dolariv-noho-uvijshlo#google_vignette (дата звернення: 12.12.2024).
14. Улютін Д. Реформування систем управління державними фінансами і публічними інвестиціями критично важливе для забезпечення оборони та безперебійного надання державних послуг. Міністерство Фінансів України. URL: https://mof.gov.ua/uk/news/reformuvannya_sistem_upravlinnia_derzhavnimi_finansami_i_publichnimi_investitsiyami_kritichno_yazhlive_dlia_zabezpechennia_oboroni_ta_bezperebiinogo_nadannia_derzhavnikh_poslug_-_denis_uliutin-4942 (дата звернення: 12.12.2024).
15. Finance.UA. Нацбанк спрогнозував обсяги міжнародної допомоги у 2024 та 2025 роках. Finance. URL: <https://news.finance.ua/ua/nacbank-sprohnozuvav-obsyahy-mizhnarodnoi-dopomohy-u-2024-ta-2025-rokah> (дата звернення: 12.12.2024).

16. World Bank Group. Підтримка України під час війни. World Bank. URL: <https://www.worldbank.org/uk/country/ukraine/brief/peace> (дата звернення: 12.12.2024).

References:

1. Hetmantsev, D. (September 17, 2024) Voienni biudzhety: osnovni priorytety ta ryzyky [Military budget: Main priorities and risks]. Ekonomichna Pravda. Available at: <https://pravda.com.ua/columns/2024/09/17/719431/> (in Ukrainian)
2. Yefymenko, T. (2023) Reformy publichnykh finansiv Ukrainy: vyklyky i perspektyvy [Reforms of public finances in Ukraine: Challenges and prospects]. (Monograph). Kyiv: Institute of Economics and Forecasting, NAS of Ukraine. Available at: <http://ief.org.ua> (in Ukrainian)
3. Landa, V. (August 24, 2022) Polshcha, Estoniia, USA ta shche 17 krain, yaki naibilshe dopomahaiut pid chas viiny. Reitynh druziv Ukrainy vid Forbes [Poland, Estonia, USA, and 17 other countries that provide the most support during the war: Ukraine's friends rating by Forbes]. Forbes. Available at: <https://forbes.ua/inside/polshcha-estoniya-ssha-ta-shche-17-krain-yaki-naybilshe-dopomagayut-pid-chas-viyni-reyting-druziv-ukraini-vid-forbes-24082022-7895> (in Ukrainian)
4. Lunina, I. O. (2020) Publichni finansy v makroekonomichnii politytsi zrostantia [Public finances in the macroeconomic growth policy]. (Monograph). Kyiv: State Institution "Institute of Economics and Forecasting, NAS of Ukraine." Available at: <http://ief.org.ua/docs/mg/339.pdf> (in Ukrainian)
5. Ministry of Finance of Ukraine. (n.d.). Biudzhetsna polityka [Budget policy]. Ministry of Finance of Ukraine. Available at: <https://www.mof.gov.ua/uk/budget-policy> (in Ukrainian)
6. Ministry of Finance of Ukraine. (2024). Finansuvannia derzhavnogo biudzhetu Ukrainy z pochatku povnomasshtabnoi viiny [Financing of Ukraine's state budget since the beginning of the full-scale war]. Ministry of Finance of Ukraine. Available at: https://mof.gov.ua/uk/news/ukraines_state_budget_financing_since_the_beginning_of_the_full-scale_war-3435 (in Ukrainian)
7. International Monetary Fund. (n.d.). Global financial stability report. Available at: <https://www.imf.org/en/Countries/UKR> (in Ukrainian)
8. National Institute for Strategic Studies. (2024). Mizhnarodna dopomoha Ukraini: pidsumky 2023 i trendy 2024 roku [International assistance to Ukraine: Summary of 2023 and trends for 2024]. National Institute for Strategic Studies. Available at: <https://niss.gov.ua/news/komentari-ekspertiv/mizhnarodna-dopomoha-ukrayini-pidsumky-2023-i-trendy-2024-roku> (in Ukrainian)
9. Pavlysh, O. (February 2, 2024) Finansova dopomoha Ukraini vid Yaponii perevyschyla \$4,5 miliarda – Shmyhal [Financial aid to Ukraine from Japan exceeded \$4.5 billion – Shmyhal]. Ekonomichna Pravda. Available at: <https://pravda.com.ua/news/2024/02/2/709483/> (in Ukrainian)
10. Pro Derzhavnyi biudzhety Ukrainy na 2024 rik [On the State Budget of Ukraine for 2024]: Law of Ukraine No. 3460-IX (November 9, 2023). Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3460-20#Text> (in Ukrainian)
11. Pro zatverdzhennia Polozhennia pro Ministerstvo finansiv Ukrainy [On approval of the Regulation on the Ministry of Finance of Ukraine]: Resolution of the Cabinet of Ministers of Ukraine No. 375 (August 20, 2014). Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/375-2014-n#Text> (in Ukrainian)
12. Accounting Chamber of Ukraine. (2024). Audyty koshtiv EU ta rozpodil povnovazhen mizh orhanamy derzhavnogo finansovoho kontroliu: dosvid Frantsii [Audits of EU funds and the distribution of powers among state financial control bodies: France's experience]. Accounting Chamber of Ukraine. Available at: <https://tp.gov.ua/PressCenter/News/?id=2268> (in Ukrainian)
13. Slovo i Dilo. (November 20, 2024) US vydilyly Ukraini dodatkovyi paket dopomohy na 275 mln dolariv: shcho do noho uviishlo [The US allocated an additional aid package of \$275 million to Ukraine: What it includes]. Slovo i Dilo. Available at: https://www.slovoidilo.ua/2024/11/20/novyna/suspilstvo/ssha-vydilyly-ukrayini-dodatkovyj-paket-dopomohy-275-mln-dolariv-noho-uvijshlo#google_vignette (in Ukrainian)
14. Uliutin, D. (2024) Reformuvannia sistem upravlinnia derzhavnymi finansami i publichnymi investytsiiami krytychno vazhlyve dlia zabezpechennia oborony ta bezperebiinogo nadannia derzhavnykh poslug [Reforming state finance and public investment management systems is critically important to ensure defense and uninterrupted delivery of public services]. Ministry of Finance of Ukraine. Available at: https://mof.gov.ua/uk/news/reformuvannia-sistem-upravlinnia-derzhavnymi-finansami-i-publichnymi-investytsiiami-krytychno-vazhlyve-dlia-zabezpechennia-oborony-ta-bezperebiinogo-nadannia-derzhavnykh-poslug_-denis-uliutin-4942 (in Ukrainian)
15. Finance.UA. (2024) Natsbank sprohnozuvav obsyahy mizhnarodnoi dopomohy u 2024 ta 2025 rokakh [The National Bank projected volumes of international assistance in 2024 and 2025]. Finance. Available at: <https://news.finance.ua/ua/nacbank-sprohnozuvav-obsyahy-mizhnarodnoi-dopomohy-u-2024-ta-2025-rokah> (in Ukrainian)
16. World Bank Group. (n.d.). Supporting Ukraine during the war. World Bank. Available at: <https://www.worldbank.org/uk/country/ukraine/brief/peace> (in Ukrainian)

Стаття надійшла до редакції 13.12.2024